

2.2.2. Η Ανατολική Λεκάνη της Μεσογείου κατά τους τρεις πρώτους μ.Χ. αιώνες - Το Ελληνικό Πνεύμα κατά τους τρεις πρώτους μ.Χ. αιώνες - Η Παλαιохριστιανική τέχνης - Μια Τέχνη Ελληνική

• **Ερωτήσεις ανάπτυξης**

1. Να αναλύσετε το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε η δεύτερη σοφιστική και να βρείτε τη σχέση της με τους σοφιστές της αρχαιότητας.
2. α) Να αναφέρετε τα κύρια χαρακτηριστικά της ιστοριογραφίας των αυτοκρατορικών χρόνων και τους κυριότερους αντιπροσώπους της.
β) Να συγκρίνετε τους ιστοριογράφους του 5^{ου} π.Χ. αιώνα με τους ιστοριογράφους των αυτοκρατορικών χρόνων.
3. Να αναλύσετε τον τρόπο με τον οποίο η στωική φιλοσοφία και ο νεοπλατωνισμός επηρέασαν τους Απολογητές και τους Πατέρες της Εκκλησίας.
4. Να εκθέσετε τα στοιχεία που κατέστησαν, κατά τον 3^ο αιώνα μ.Χ., την Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου το ιδανικότερο κέντρο για τη μορφοποίηση του χριστιανικού ελληνισμού.
5. Σύμφωνα με το Γρηγόριο το Θαυματουργό, «η κύρια ιδέα της διδασκαλίας του Ωριγένη συνίστατο στο ότι χωρίς τη φιλοσοφία είναι απολύτως αδύνατον να αποκτήσει κανείς αληθινή θρησκευτική συνείδηση και να στραφεί προς το Θεό». (Ευχαριστίαι προς Ωριγένη, 53-67, *Η Πολιτισμική Προσφορά του Ελληνισμού*, σ. 215).
 - α) Να αναφερθείτε περιληπτικά στο πρόσωπο του Ωριγένη και το έργο του.
 - β) Να αναλύσετε τη σημασία της πιο πάνω διαπίστωσης ως προς την προσαρμογή του χριστιανισμού στο ελληνικό πνεύμα.

• **Ερωτήσεις σύντομης απάντησης**

1. Ποιον αντίκτυπο είχε στην οικονομική ζωή της Αιγύπτου το γεγονός ότι ο Οκταβιανός, μετά τη νίκη του στο Άκτιο, εμφανίστηκε ως διάδοχος των Φαραώ;
2. Ποιες από τις λατρευτικές εκδηλώσεις των χριστιανών προκάλεσαν την οργή των Ρωμαίων; Δικαιολογήστε τη στάση τους.
3. Στωική φιλοσοφία:
 - α) Να αναφέρετε περιληπτικά τις βασικές αρχές της.
 - β) Να ονομάσετε τρεις από τους εκπροσώπους της.
4. Το μυθιστόρημα είναι το λογοτεχνικό είδος που διαμορφώθηκε στην όψιμη Ελληνιστική εποχή.
 - α) Να αναλύσετε το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο που ευνόησε την ανάπτυξή του.
 - β) Να αναφέρετε τρία αντιπροσωπευτικά μυθιστορήματα της εποχής και το περιεχόμενό τους.
5. Για ποιο λόγο όλα τα διακοσμητικά στοιχεία της παλαιοχριστιανικής τέχνης έχουν συμβολικό χαρακτήρα;
6. Οι τοιχογραφίες, τα μωσαϊκά και οι σαρκοφάγοι είναι τα αντιπροσωπευτικότερα μνημεία της παλαιοχριστιανικής τέχνης.
 - α) Να αναφέρετε ποιες ανάγκες εξυπηρετούσε το καθένα.
 - β) Να αναλύσετε το συμβολικό χαρακτήρα του ζωγραφικού διάκοσμου της παλαιοχριστιανικής τέχνης.

- **Ερωτήσεις κλειστού ή αντικειμενικού τύπου**

α) *Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής*

Να βάλετε σε κύκλο τη σωστή απάντηση:

1. Μετά τη ναυμαχία στο Άκτιο, το κέντρο βάρους της οικονομικής ζωής, στη μητροπολιτική Ελλάδα, συγκεντρώνεται:
 - α) στις πόλεις Αθήνα και Σπάρτη
 - β) στις πόλεις Νικόπολη, Κόρινθο και Πάτρα
 - γ) στις περιοχές της Μακεδονίας και Θράκης
 - δ) στις συμπολιτείες Αιτωλική και Αχαϊκή

2. Ο Μάρκος Αυρήλιος υπήρξε:
 - α) διώκτης των χριστιανών
 - β) στωικός φιλόσοφος
 - γ) σατιρικός συγγραφέας
 - δ) σπουδαίος μυθιστοριογράφος

3. Κατά τους αυτοκρατορικούς χρόνους (100 π.Χ. - 300 μ.Χ.) ένα νέο λογοτεχνικό είδος κάνει την εμφάνισή του:
 - α) το σατυρικό δράμα
 - β) ο φιλοσοφικός διάλογος
 - γ) το μυθιστόρημα
 - δ) η εγκυκλοπαιδική γεωγραφία

4. Οι απολογητές προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν τις κατηγορίες που στρέφονταν κατά του Χριστιανισμού με:
 - α) απολογίες προς τον αυτοκράτορα
 - β) αντίκρουση των λαϊκών δοξασιών σε βάρος των χριστιανών
 - γ) σκοπό να προσελκύσουν πολλούς φιλοσόφους στη χριστιανική πίστη
 - δ) όλα τα παραπάνω.

β) Ερωτήσεις διάταξης

1. Να τοποθετήσετε κατά συγγραφέα τα έργα: Βίοι, Ενάλιοι Διάλογοι, Ευβοϊκός Λόγος, Ηθικά, Θεών Διάλογοι, Νεκρικοί Διάλογοι, Ολυμπιακός Λόγος, 31^{ος} Λόγος.

<i>Δίων ο Χρυσόστομος</i>	<i>Λουκιανός</i>	<i>Πλούταρχος</i>

2. Τους παρακάτω φιλοσόφους να τους εντάξετε στο αντίστοιχο φιλοσοφικό ρεύμα που ανήκουν και να αναφερθείτε επιγραμματικά στη διδασκαλία και το έργο του καθενός.

	<i>Φιλοσοφικό ρεύμα</i>	<i>Διδασκαλία</i>	<i>Έργο</i>
Επίκτητος			
Μάρκος Αυρήλιος			
Πλωτίνος			
Πορφύριος			

3. Να τοποθετήσετε κατά συγγραφέα τα μυθιστορήματα:

Συγγραφείς: Αχιλλέας Τάτιος Ηλιόδωρος Λόγγος

Μυθιστορήματα: 1. Αιθιοπικά
 2. Λευκίππη και Κλειτοφών
 3. Τα κατά Δάφνιν και Χλόην.

• **Συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και ανοιχτής απάντησης**

1. Συμφωνείτε με την άποψη ότι οι Απολογητές επιχείρησαν μια «κίνηση διαφωτιστική, προσηλυτιστική» και επέτυχαν έναν ήπιο Εξελληνισμό του Χριστιανισμού; (σημειώστε X στο αντίστοιχο τετραγωνάκι).

Ναι Όχι

Απολογήστε την απάντησή σας.

2. Α. Να τοποθετήσετε στην αντίστοιχη στήλη τα εξής πληροφοριακά στοιχεία: Αθηναγόρας, Ειρηναίος, Θεόφιλος, Ιγνάτιος, Ιουστίνος, Κλήμης.

<i>Απολογητής</i>	<i>Πατέρας της Εκκλησίας</i>

- B. Να επιλέξετε ένα από τα παραπάνω πρόσωπα και να παρουσιάσετε την τάση που αντιπροσωπεύει.

3. Α. Με μια ευθεία γραμμή να συσχετίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β.

A	B
Νέρων	Μετάφραση των Εβδομήκοντα
Ηρώδης Α΄	«κατ' οίκον εκκλησία»
Αντώνιος	νεοπλατωνικοί
Απόστολος Παύλος	πυθαγόρειοι
Ηλιόδωρος	Ζηλωτές
Πλωτίνος	Πνύκα
Εσσαίοι	Σταύρωση Χριστού
Μεγάλη Ελλάδα	Κλεοπάτρα
Αίγυπτος	διωγμοί
Δούρα - Ευρωπός	Αιθιοπικά

- B. Να επιλέξετε δύο από τα ζεύγη που θα σχηματισθούν και να αναλύσετε τη μεταξύ τους σχέση.